

Wanneer ontdekte Vincent van Gogh het impressionisme?

Bij het gidsen van de verschillende groepen door Nuenen komt soms een vraag naar boven over Vincent van Gogh en het impressionisme. Voor zover mijn kennis reikt, had Van Gogh in de jaren dat hij in Nuenen verbleef nog niet veel kennis van het impressionisme. Ik vertel aan de mensen dat hij deze stroming pas echt leerde kennen toen hij vanuit Nuenen, via Antwerpen waar hij drie maanden verbleef, in maart 1886 in Parijs terecht kwam. Ik was dan ook verbaasd dat de auteurs Steve Naifeh en Gregory White Smith in hun spraakmakende biografie schrijven dat Vincent al in zijn tijd in Nuenen veel las over het impressionisme.

Dit soort verschillende informatie roept uiteraard reactie op. In overleg met de Stuurgroep Gidsen ben ik er wat dieper ingedoken om een antwoord op deze vraag te vinden. Dat wil ik nu graag met jullie delen. Waar moeten we aan denken als we het hebben over impressionisme?

In het boek "Kunst begrijpen" van Stephen Little, lees ik: *"Impressionisten waren niet geïnteresseerd in het vertellen van verhalen en het schilderen van zedenlessen... In plaats daarvan onderzochten ze liever hoe ze hun zintuiglijke indrukken in verf konden vangen. Ze wilden boven alles de sensatie van licht, kleur en beweging oproepen."* (blz.84 e.v.)

Vincent van Gogh ontdekte deze kunststroming pas in de twee jaren, van februari 1886 tot februari 1888, die hij in Parijs doorbracht. Hij was tussen 1874 en 1876 steeds gedurende een korte periode in Parijs geweest, maar hij had daar in die periode de groepstentoonstellingen van impressionisten gemist. Vincents grootste bewondering ging uit Jean-François Millet, van wie hij zijn tekening "De Zaaier" vaak heeft gekopieerd. Millet speelde met zijn tekeningen een vernieuwende rol speelde in de overgang van de Academische traditie naar de Franse avant-garde kunst. Vooral zijn visie op de boerenstand is vernieuwend. Boeren werden voorheen helemaal niet geschilderd. Millet was daarom volgens Vincent *"die essentieel moderne schilder die den horizon opende voor velen"* (brief no. 428).

Toch raakte Vincent na 1886 steeds meer geboeid door kleur. Toen hij meer werk van de impressionisten kon aanschouwen en bestuderen, raakte hij er toch door geboeid. Hij kreeg er ook waardering voor. Maar volgens kenners is hij nooit een echte impressionist geweest. Het past meer om hem een **post-impressionist** te

noemen. Hij heeft kenmerken van impressionistische schilders (o.a. Monet, Pissarro, Seurat) die hem in Parijs voorgingen op een geheel eigen wijze in zijn Franse schilderijen verwerkt. Daarom trek ik de conclusie dat Van Gogh in zijn Nuenense tijd niet of nauwelijks op de hoogte was van de kunststroming 'impressionisme'.

geraadpleegde bronnen:

John House, Van Gogh en het impressionisme

Stephen Little, Kunst begrijpen

Steve Naifeh en Gregory White Smith, Biografie van Vincent van Gogh

Yvonne van der Ham, Vincentre - gids